

19 oktober 2022

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Kriebelende zaken.. en dan maar krabben...

- ***Tekst van een lid van een artikel...***
- ***Deeltijd voor jongeren: daarvoor is dual uitgevonden...***

1 Inleiding

Het is weer herfstvakantie (voor het noordelijke deel van ons land). Daarom een PamflAdje. We gebruiken 'm voor het aanklaarten van een tweetal zaken die kriebelen. Mocht u het bij u ook gaan kriebelen, dan horen we graag waar het jeukt en wat u aanbeveelt wat betreft het hoe en waar gaan krabben – dus wat kan helpen om de onrust op een aantal plekken weg te nemen.

2 Tekst van lid 1 van artikel 7.25 – krom...

U weet ongetwijfeld nog wel dat er in 2021 gesleuteld is aan artikel 7.25 van de WHW, betrekking hebbende op de regeling voor de aanvullende vooropleidingseisen die hogescholen en universiteiten kunnen stellen aan instromende havisten en vwo'ers. De aanpassingen zijn inmiddels doorgevoerd. Ze blijken in de praktijk nog niet zo simpel om te zetten naar een concreet en werkbaar systeem en daarmee naar de Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs (Ratho). Het is nu een kwestie van wachten hierop. Als we er wat te melden valt, gaan we er zeker op in.

Maar wat kriebelt, ook nadat we ervoor hebben kunnen zorgdragen dat de leden van het artikel tekstueel en qua stijl werden opgekrikt, is de het eerste deel van de tekst van het eerste lid van dit artikel. Leest u eerst maar gewoon even mee:

Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel als studenten en extranei in te schrijven degene van wie het diploma betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 2.20 van de wet voortgezet onderwijs 2020, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:...

Heeft u ons tekstuele hangijzer gezien? Het gaat om deze zinsnede: *...enkel als studenten en extranei in te schrijven degene van wie...*. 'Studenten' en 'extranei' betreffen het meervoud van de beide doelgroepen, terwijl 'degene' het enkelvoud betreft en terugslaat op die beide meervouden. Het is zo dat je niet iemand kunt inschrijven als 'studenten' of 'extranei' maar alleen als 'student' dan wel 'extraneus'.

Dat wringt dus. De tekst dient naar onze mening te worden aangepast. Niet dat er zo verschrikkelijk veel bloed uit vloeit en dat er mensen zijn die hiervan last zullen gaan krijgen, maar ja, het is toch wel handig als alles klopt.

Hoe dan wel in tekstuele zin, is de vraag. Daarbij moet worden meegenomen dat de bedoeling is van dit lid dat het CvB de mogelijkheid wordt geboden om alleen maar iemand toe te laten en over te gaan tot inschrijving als student of extraneus als de betrokkene een diploma bezit dat aan bepaalde voorwaarden voldoet.

Een eerste gedachte was om niet zoveel om te gooien en anders te verwoorden, dus om een simpele handeling te verrichten. Dat kan door het vervangen van de zinsnede *'...enkel als studenten en extranei in te schrijven degene van wie het diploma betrekking heeft...'* door een andere zoals *'...enkel studenten en extranei in te schrijven waarvan het diploma betrekking heeft...'*. Maar

het gaat om a.s. studenten en extranei en die hebben dus nog niet de status van student of extraneus. Dat werkt derhalve niet.

Het is duidelijk dat de oplossing dient te worden gezocht in het gebruiken van meervoud dan wel enkelvoud op alle plekken. Dus zou je bijvoorbeeld kunnen krijgen:

- enkel als studenten en extranei in te schrijven degenen van wie het diploma betrekking hebben...
- enkel als student en extraneus in te schrijven degene van wie het diploma betrekking heeft...

Maar in het eerste geval geldt ook weer dat de persoon nog geen student of extraneus is. Bij de tweede optie past de 'en' niet'. Dat zou dan in ieder geval 'of' moeten zijn.

Al brainstormend kwamen we tot twee versies. We laten het verder aan OCW over om dit verder onder handen te nemen.

1

Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel als student of extraneus in te schrijven degene van wie het diploma betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 2.20 van de wet voortgezet onderwijs 2020, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:...

2

Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel iemand in te schrijven als student of extraneus als het diploma van de betrokkene betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 2.20 van de wet voortgezet onderwijs 2020, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:...

Overigens in het nog maar de vraag of het gaat om 'een instellingsbestuur' of 'het instellingsbestuur'. Een hogeschool dan wel universiteit kan geen twee besturen hebben, nemen we aan.

3 Deeltijd, duaal of toch voltijd

Het onderscheid tussen de drie varianten kriebelt eigenlijk al vele jaren, wetende dat er sinds het begin van deze eeuw nauwelijks aan gesleuteld is. Dat er toch eens goed over dient te worden gebrainstormd, met een brede insteek, blijkt uit de volgende berichtgeving in een dagblad.

We hebben alles wel even geanonimiseerd en wat bewerkt want het gaat natuurlijk niet om de persoon en de hogeschool, alleen om de casus op zich. Lees ook maar eerst door:

Zij (18) is bezig aan haar tweede jaar van de opleiding AD Ondernemen. Tijdens deze tweejarige deeltijd HBO-studie gaat zij op dinsdag naar school en is zij drie dagen in de week actief met haar eigen bedrijf.

Na het halen van haar havo-diploma volgt zij deze Associate Degree opleiding Ondernemen.

Natuurlijk moet er Ad staan en niet AD, maar ach, journalisten, ze denken meteen aan die andere landelijke krant...

Nee, het gaat om de volgende aspecten, en dan uiteraard gezien in samenhang:

- 18 jaar
- Van het havo naar de Ad
- Volgen van een deeltijdse opleiding
- Eén dag naar school en drie dagen bezig zijn in een werkomgeving
- Actief zijn met een eigen bedrijfje, volledig nieuw op de markt, met één werknemer dus.

De vraag is dus of hiermee sprake is van een deeltijdse opleiding in de zin van de wet of juist niet. Het gaat nl. om een jongere die een hbo-opleiding volgt maar met deze aanpak geen recht kan laten gelden op studiefinanciering. Die voorziening geldt alleen voor de voltijd en deeltijd. Het collegegeld is wel wat lager, maar of een eigen nog maar net opgericht bedrijfje voldoende inkomsten garandeert, dat lijkt ons sterk.

Raadpleging van het Croho laat zien dat de desbetreffende Ad-opleiding door deze hogeschool alleen in deeltijd wordt aangeboden, dus met een NVAO-licentie. De website, op zoek naar de verdere aanpak en vormgeving, laat het volgende zien:

Houd rekening met een startdag, acht contactdagen in module 1 en 2 en zes contactdagen in module 3 en 4. De overige dinsdagen ben je bezig met je onderneming en is er tijd voor trajectbegeleiding. De gemiddelde studiebelasting bedraagt twee dagen per week. De contactdagen vinden plaats op dinsdag.

Alle leertaken maak je in het bedrijf(je) dat je start tijdens de opleiding en/of op je werkplek. Vanuit de opleiding word je gekoppeld aan een ondernemer die jou begeleidt tijdens de Ad Ondernemen. Een praktijkbegeleider vanuit je werkplek is dus geen vereiste.

Het aantal vereiste praktijken voor module 1 bedraagt minimaal 160-320 uur (gemiddeld 1-2 dagen per week) en voor de overige modules 320 uur (gemiddeld 2 dagen per week).

De betrokken student is met haar eigen bedrijfje na het eerste semester begonnen, dus het aantal praktijken (als we daaronder 'werken in het bedrijf(je) dienen te verstaan) is in dat geval niet gehaald.

Maar de vraag is of dit alles bij elkaar niet beter 'duaal' kan worden genoemd. Maar in dat geval is er een werkgever nodig met het oog op de begeleiding. Het hebben van een eigen bedrijfje, ook al is er een externe begeleider, past niet in de duale vormgeving, gelet op de eisen die worden gesteld aan de verantwoordelijkheden en beoordelingen.

Dan blijft eigenlijk gewoon 'voltijd' over. Die variant past veel beter, voor instromende jongeren, en het hebben van contactmomenten overdag en het uitvoeren van praktijkopdrachten. Deze hogeschool kan en mag gewoon naast deeltijd de variant 'voltijd' in het Croho laten opnemen, om daarmee deze doelgroep te bedienen. En dan krijgen ze ook nog die studiefinanciering.

Kriebel 1: jongeren en deeltijd

Wat echter blijft kriebelen is het inzetten, zeker als het om jongeren gaat, net van de havo, van het alleen maar kunnen volgen van een deeltijdse studie waarbij – de website interpreterend – sprake is van een studielast die nergens boven de vier dagen uitkomt. Dat betekent geen 28 uren per studiepunten maar rond de 22 uren. Het is dan eigenlijk in een soort letterlijk zin het doen van een 'deel van een opleiding', in vergelijking met de voltijdse invulling. Dat zegt niets over het niveau dat aldus kan worden bereikt en de kwaliteit van het aangeboden, maar er lijkt ons wel enige uitleg nodig.

Voor ouderen en werkenden met een behoorlijke ervaring binnen het werkveld kan dit wel worden gebruikt als aanpak (formeel niet, maar de overheid weet ook wel beter), maar hoe zit het met jongeren die normaal gesproken een voltijdse (of duale) opleiding gaat doen?

Kriebel 2: Macro-doelmatigheid

Een wellicht helemaal niet zo interessant aspect van dit alles is de wijze waarop formeel naar de 'macrodoelmatigheid' van opleidingen wordt gekeken. Bij voltijd speelt dit eigenlijk alleen bij de 'toets nieuwe opleiding', met het door de CDHO kijken naar de behoefte daaraan. Maar bij deeltijd en duaal is het ook het bezien of meer dan een derde van de studiepunten aan onderwijseenheden niet aan de vestigingsplaats is gekoppeld. De stage, de afstudeeropdracht en dergelijke zaken vallen al automatisch onder 'elders verdiend', dus dat telt al behoorlijk mee.

Bij deeltijd zoals in dit voorbeeld kan het werken in een eigen bedrijfje mogelijk worden gezien als het bezig zijn buiten de vestigingsplaats, op basis van het feit dat er kennelijk twee dagen aan onderwijs op de onderwijslocatie is gekoppeld. Bij duaal zou de component 'beroep' kunnen worden uitgezonderd hiervan, vaak een reden om te kiezen voor deze variant. Het is echter aan de bevoegde instanties om ook hier eens naar te kijken, voor deze aanpak, om te bezien wat eigenlijk onder 'elders aan de studie zijn' moet worden verstaan. Dat kan ook helpen om bepaalde vormen wel of niet op te nemen in het palet aan concepten.

Dus krabben betekent hier het met elkaar nog eens goed bezien of het onderscheid in varianten wel houdbaar is. Ook zou je deeltijd en andere vormen van volwassenenonderwijs moeten reserveren voor degenen die al een tijdje in het arbeidsproces hebben doorgebracht. Krabt u mee?